

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“ ГРАД ВРАЦА

ПРОЕКТ НА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ

МОЯТ СВЯТ

ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

В ЧЕТВЪРТИ КЛАС

НА НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет *Моят свят* е насочен към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързан със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение (*Чл. 3. (2) Наредба № 13 от 21.09.2016г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование*).

Учебната програма по учебния предмет *Моят свят* за IV клас в начален етап на основната степен на образование (допълнителна подготовка) е разработена в съответствие на изискванията към гражданското образование, определени с държавния образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (*Наредба № 13 от 21.09.2016 г. (обн., ДВ, бр. 80 от 11.10.2016 г., в сила от 11.10.2016 г.)* и при спазване разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование, *Наредба № 4 от 30 ноември 2015 г. на МОН за учебния план, в сила от 04.12.2015 г.*

Цел на обучението по учебен предмет *Моят свят* е изграждане на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права;
- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
- зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора.

Учебното съдържание по учебен предмет *Моят свят* за начален етап на основната степен на образование (допълнителна подготовка) е представено в следните обобщени теми: „Аз и светът около мен“, „Моето семейство“ и „Моето родно място“, „Моето училище“, „Аз общувам с другите“, „Аз съм гражданин на България и света“, „Аз и природата“ и „Аз и моето здраве“.

БРОЙ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

Клас	Седмично	Годишно
Четвърти	1 час	34 часа

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ МОЯТ СВЯТ В НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Междоличностни отношения</i>	• Умее да различава и описва свои и чужди чувства, да описва и дава примери за това как чувствата влияят върху поведението. • Разбира и описва различия между хората по отношение на пол, възраст, раса, етническа принадлежност, професия. • Разбира промените във взаимоотношенията с другите хора, свързани с порастването. • Дава примери и описва поведения на сътрудничество. • Разбира как поведението на един човек може да помогне или да нарани другите.
<i>Социална среда</i>	• Познава различни демократични форми на училищния живот и определя мястото си в тях. • Има позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията. • Познава символиката и ритуалността на най-популярните български празници.
<i>Права на човека</i>	• Познава основните права на човека и права на детето, както и основни организации и институции в тяхна подкрепа. • Свързва правата с отговорностите, като се отнася с отговорност и толерантност при отстояването на правата си – сътрудничество и себеотстояване. • Прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отношенията.
<i>Демократично гражданство</i>	• Разбира своята идентичност като „гражданин на Република България“ и „гражданин на Европейския съюз“ през споделените граждански ценности и културни традиции.
<i>Идентичности и различия в обществото</i>	• Разбира принципите за равнопоставеност на половете.
<i>Власт, политика и демократични ценности</i>	• Разбира на базисно ниво необходимостта от държавни институции и дава примери за тяхната роля за развитието на децата.
<i>Социална политика, справедливост и солидарност</i>	• Осмисля значението на солидарността и сътрудничеството за постигането на лично и общностно благополучие. • Изгражда чувство на увереност и умения за общуване.

Обобщени теми	Нови понятия:	Компетентности като очаквани резултати
Аз и светът около мен	интернет	• Разбира общото и различното между връстниците. • Определя различието като богатство и като част от многообразието на света. • Разширява представата за себе си и другите. • Разбира как поведението на един човек може да помогне или да нарани другите. • Свързва правата с отговорностите, като се отнася с отговорност и толерантност при отстояването на правата си – сътрудничество и себеотстояване. • Прави самооценка на поведението си и разбира последиците от нарушаването на правилата в отношенията. • Знае ползите и опасностите от работата в интернет пространството.
Моето семейство	приемно семейство; лексикон; реликва	• Разграничава различни роли и отговорности в семейството. • Предлага и изпълнява прости правила на поведение. • Познава различни видове семейства, които полагат грижи за децата, лишени от родителски грижи и се отнася внимателно към тази проблематика. • Може да формира собствени съждения за основни проблеми и дискусии в обществото относно семейството и неговото функциониране. • Познава основни ритуали в семейството, които го сплотяват. • Познава различните видове семейства и институции, които полагат грижи за деца, лишени от родители.

Моето родно място		• Познава историческите ценности и традиции на своето родно селище. • Знае известни личности от миналото на селището. • Знае исторически личности и събития, свързани с имената на улици. • Познава исторически ценности и традиции, сравнява различни периоди на развитие, през които е преминало селището. • познава различни измерения на културата – родова история, бит, обичаи, традиции, фолклор, ролеви модели, ценности; • усвоява начални знания, свързани с колективната памет, • от областта на литературата, изобразителното изкуство, музиката и др.
Моето училище	ученическо самоуправление	• Знае типовете училища в България. • Различава училището като институция и общност.
Аз общувам с другите	меморандум; етикет	• Познава и уважава правата на детето и знае към кого може да се обърне при нарушаването им. • Умее да защитава правата си, без да нарушава правата на другите. • Разбира, че думите, които използва са важен ключ към добрите взаимоотношения между хората. • Убеждава се, че вежливото поведение прави тях и обществото по-добри и цивилизовани.
Аз съм гражданин на България и света	нужди, желания, бедни, богати	• Оценява приноса на различни култури, на различни ценности към разнообразието в света. • Прави разлика между нужди и желания. • Осмисля понятията бедни и богати и се провокира чувство

		за справедливост. • Проявява любопитство към заобикалящия свят. • Разбира колко голям е светът и колко различни държави има на един континент. • Илюстрира с примери връзките на България с Европа и света. • Различава мястото на България в съвременна Европа.
Аз и природата		• Оценява значението на пестенето на енергия за опазване на природните ресурси и формулира правила за поведение в семейството, в класа, в училището. • Коментира някои от основните начини за опазване на природата. • Изразява своите чувства от срещата с природата, като използва различни художествени средства. • Обяснява какво са отпадъци и как те са свързани с начина на живот на хората. • Анализира влиянието на замърсяването на околната среда върху здравето на човека. • Илюстрира различни места, които хората замърсяват, обяснява как става това и формулира предложения за промяна. • Планира и участва в съвместни дейности за опазване на природата.
Аз и моето здраве	затлъстяване, диабет, релаксация	• Класифицира храните според техните основни хранителни съставки. • Обяснява значението на различните видове храни и техните съставки за здравето. • Осъзнава и цени значението на Здравословното хранене за своето развитие.

		• Доказва необходимостта от • Съчетаване на физическо и умствено натоварване, сън и почивка. • Демонстрира навици за правилно стоене на чина, носене на ученическа чанта. • Умее да поддържа обща хигиена на тялото, облеклото, Работното място и дома. • Знае начини, които подобряват здравето и работоспособността и могат да ги използват по подходящ начин.
--	--	--

Препоръчително разпределение на часовете:

За нови знания 66%.

За затвърдяване на новите знания и за обобщение 31%.

За диагностика на входно и на изходно ниво 3%.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ НА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО УЧЕБЕН ПРЕДМЕТ МОЯТ СВЯТ В НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОСНОВНАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН

Компетентностите на учениците от четвърти клас, придобити в учебните часове учебния предмет *Моят свят*, се оценяват чрез различни форми на проверка.

Акцент в оценяването на постиженията на учениците се поставя на **формиращото оценяване**, което се изразява в прилагане на следните техники: *изработване на портфолио* на ученика, *поощрението* – подпомага формирането на самооценка и насочва вниманието на ученика към реални ползи от положените усилия; *работа в група* – осигурява възможност за оценка и самооценка. В хода на учебния процес доминираща е устната проверка, провеждана фронтално чрез беседа. Специфично място при проверка и оценка имат и различните разновидности на *играта*, в която неспонтанно се демонстрират постиженията на учениците.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
Компетентности в областта на българския език	• Изразяване в устна и писмена форма на български език. • Изразително четене на художествен текст. • Писане на разкази и съчинения. • Разказване, водене на диалог, отговаряне на въпроси. • Описание на собствените интереси и любими занимания. • Споделяне на лични преживявания, свързани с взаимодействието във формална (учебна) и неформална (свободно време – изкуство, занаяти, спорт, туризъм и др.) среда и семейството. • Събиране на информация по темата чрез интервю на роднини и близки на семейството.

	• Споделяне на лични преживявания, свързани с поведение в обществото. • Илюстриране с примери принадлежността си към социални групи и общности – училищен клас и училищна общност.
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	• Четене на имената европейски и световни правозащитни организации.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологии</i>	• Използване, данни от таблици свързани с гражданското образование. • Откриване на отношения, връзки, зависимости, закономерности чрез решаване на логически задачи. • Извличане на информация от материални източници и от илюстративен материал.
<i>Дигитална компетентност</i>	• Използване на мултимедийни технологии за извличане, представяне и обмен на информация. • Използване на материали от интернет за допълване на данни.
<i>Умения за учене</i>	• Изграждане на умения за учене в зависимост от индивидуалните възможности и предпочитания за осъзнаването на достъпни причинни връзки в обществото. • Прилагане на нови знания и умения в разнообразни ситуации. • Овладяване на умения за самоконтрол и самопроверка. • Прилагане на разнообразни стратегии за учене.
<i>Социални и граждански компетентности</i>	• Включването в достъпна практико-изследователска дейност. • Участие в ролеви игри, утвърждаващи положителни модели на поведение. • Изразяване на лична позиция и адекватно приемане на чуждата гледна точка. • Прилагане на дидактически игри. • Реализиране на групов и екипна дейност. • Споделяне на идеи и резултати. • Възпитаване на толерантност към грешките на другите.
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	• Реализиране на проект по зададена тема. • Изработване на продукт (постер, табло, диплянка, албум и др.). • Популяризиране на практическа дейност.
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	• Участие в сценично представяне на литературни творби. • Участие във викторина по изучавана тема. • Илюстриране на ситуации по изучавана тема. • Изработване на албуми с рисунки по изучавана тема.

Умения за подкрепа на устойчиво развитие и за здравословен начин на живот	• Изработване на идейни проекти свързани с изграждане на автономна и активна личност. • Дискутиране на проблеми, свързани с: - различия и неравенство между хората; - правата и отговорностите на детето; - равнопоставеност на половете и др.
---	--

• Образователна среда.

Препоръчително е ползването на кабинет, оборудван с компютърна техника и интернет за търсене и обработка на информация. Част от програмата може да се изпълнява извън училището – работа по проекти, проучвания, изследователска дейност и т.н.

• Интегративни връзки.

Водеща роля за осъществяване на гражданското образование имат предметите от сферата на обществените и хуманитарните науки. В обучението по роден и чужди езици се осъществяват комуникативни, обществени и граждански компетентности чрез текстове, казуси и изследвания с гражданска насоченост. Чрез него учениците осмислят и собствените си интереси на граждани. Останалите учебни предмети също имат важно значение за гражданското образование чрез прилагане в процеса на обучение на неговите основни принципи (плюрализъм и толерантност, зачитане на човешкото достойнство и равните неотменими права на човека, практическа насоченост, личностно отношение, аргументираност и убеденост, творческо и критическо мислене, достъпност до основните постижения на световната култура, интердисциплинарност), както и чрез използване възможностите на тяхното учебното съдържание.

• Работа по проекти.

Осигуряване на възможност за самостоятелно и екипно разработване на обществено значими проекти, целящи качествена промяна в социалната среда по темите на учебната програма.

Стимулиране на креативност и на умения за проучване, обработване и сравняване на информация, синтез и анализ и защита на собствена позиция.

• Извънучилищни инициативи и дейности.

За разширяване познавателните и практическите умения на учениците се препоръчват:

- участие в местни, регионални и национални обществени инициативи;
- развитие на умения за сътрудничество с местните власти, медии и НПО;
- участие в олимпиада по гражданско образование;
- участие в регионални, национални и международни конкурси и състезания по теми на гражданското образование: образование за демократично гражданство, права на човека, здравно образование, екология, интеркултурно образование и глобални проблеми на човечество.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.